

ПАНАСЮК

Ірина Петрівна
irinapanasiuk@meta.ua

УДК 656.7:061.5:338.53(045)

ФОРМУВАННЯ ТАРИФНОЇ ПОЛІТИКИ АВІАКОМПАНІЇ

AIRLINE TARIFF POLICY FORMATION

аспірантка,
Національний
авіаційний
університет
Інститут економіки
та менеджменту

Стаття присвячена розгляду основних структурних елементів тарифної політики та їх взаємодії в умовах розвитку ринкового середовища та високого рівня конкуренції на ринку повітряних перевезень.

Статья посвящена рассмотрению основных структурных элементов тарифной политики и их взаимодействия в условиях развития рыночной среды и высокого уровня конкуренции на рынке воздушных перевозок.

This paper addresses the main structural elements of the tariff policy and their interaction in the evolving market and high competitive environment on the air transportation market.

Ключові слова: тарифна політика, тарифи, авіакомпанія, елементи тарифної політики

Ключевые слова: тарифная политика, тарифы, авиакомпания, элементы тарифной политики

Keywords: tariff policy, tariffs, airline, elements of tariff policy

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Розвиток ринкового середовища, глобалізаційні процеси, високий рівень конкуренції на ринку повітряних перевезень спричинили необхідність вдосконалення тарифної політики авіакомпаній та чіткої взаємодії її складових. Адаптація формування гнучкої та економічно ефективної тарифної політики є ключовим чинником конкуренції на авіаційному ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Дослідження методологій визначення тарифів у сфері пасажирських перевезень на авіаційному транспорті здійснювали такі вчені, як Кулаєв Ю.Ф., Щелкунов В.І., Бражник Т.М., Григор'єв Г.С., Матросова Л.М., Висоцька І.І., Думанська К.С., та ін.. Проте, аналіз тенденцій розвитку авіаційного транспорту вказує на зростаючий рівень конкуренції авіакомпаній на національному та міжнародних ринках авіаперевезень, що зумовлює актуальність дослідження функціонування та взаємодії елементів тарифної політики.

Невирішена раніше частина загальної проблеми

За сучасних умов для найбільш ефективного використання власних конкурентних переваг та подальшого розвитку, авіакомпанії намагаються оперативніше реагувати на змінні чинники внутрішнього та зовнішнього середовища при реалізації визначених стратегічних пріоритетів, адже для отримання бажаного результату авіаційним перевізникам слід забезпечити реалізацію ефективної взаємодії всіх елементів тарифної політики. Тому, питання якісного функціонування тарифної політики є актуальним та потребує детального дослідження.

МЕТОЮ СТАТТІ є дослідження основних структурних елементів тарифної політики авіакомпанії та їх взаємодії.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Авіакомпанії здійснюють свою діяльність у конкурентному середовищі і їх виживання безпосередньо залежить від ефективного формування тарифної політики, відповідно до ситуації на ринку повітряних послуг. Адаптація тарифної політики авіакомпанії визначається спроможністю її до швидкого реагування на зміни.

Перш ніж розглянути процес формування тарифної політики авіакомпанії, необхідно визначити сутність поняття тарифна політика, а для цього слід встановити всі елементи, які є її складовими та дослідити всі чинники впливу на її формування, протиріччя, властивості та перспективи. Отже, елементами тарифної політики є:

- об'єкт тарифної політики;
- суб'єкти тарифної політики;
- зовнішні та внутрішні чинники впливу;
- мета тарифної політики;
- властивості тарифної політики;

Об'єктом тарифної політики авіакомпанії виступає ціноутворення – процес побудови цін на авіаційні перевезення, а суб'єктами є авіакомпанії, органи державної влади; авіаційні організації (ІКАО, ІАТА). З об'єктом тарифної політики у безпосередньому зв'язку знаходяться принципи та методи встановлення і зміни рівня тарифів, на вибір яких впливає:

- сукупність інтересів суб'єктів тарифної політики;
- дія законів вартості, попиту та пропозиції, конкуренції тощо.

Варто зазначити, що на ефективність та розвиток авіакомпанії впливає велика кількість факторів різної природи, направленості та величини, які можуть послаблювати або підсилювати її діяльність.

Внутрішні чинники	якість авіаційних послуг
	рівень організації виробничих процесів
	ефективність прогнозування та планування стратегії розвитку авіакомпанії
	рівень організації виробничих процесів
	організація маркетингової діяльності
	можливість швидкого реагування на зміни в технологіях та стандартах послуг
	фінансові вкладення в нові авіаційні галузі
	заміна морально та фізично застарілого обладнання та техніки
	ремонт діючого обладнання та автоматизація робіт
	рівень кваліфікації працівників авіакомпанії
	ефективність стимулювання праці

Рис. 1. Внутрішні чинники тарифної політики авіакомпанії

* * *

Зовнішні чинники	скорочення купівельної спроможності населення країни.
	недостатня інвестиційна активність.
	кон'юнктура ринку.
	політична нестабільність в країні.
	геополітичне положення.
	світові обсяги пасажпрообороту та його тенденції.
	рівень економічного розвитку держав, між якими здійснюються авіаперевезення.
	недосконалість законодавчої бази в питаннях авіаційного транспорту та системи оподаткування.
	підвищення цін на енергоносії та ресурси, які використовують в цивільній авіації.

Рис. 2. Зовнішні чинники тарифної політики авіакомпанії

Розглядаючи внутрішні чинники авіакомпанії (рис.1), слід зауважити, що вони є досить численними та різноманітними і мають безпосередній вплив на стійкість тарифної політики. Дані чинники характеризують внутрішнє середовище авіакомпанії з точки зору адаптивності та стійкості до умов зовнішнього середовища. Адже саме внутрішні фактори можна вважати основним об'єктом регулювання тарифної політики.

Якщо внутрішні чинники тарифної політики є керованими та авіакомпанії необхідно здійснювати управління ними, то зовнішніми чинниками (рис.2) безпосередньо управляти неможливо. До них авіакомпанія пристосовується або по можливості зменшує їх негативний вплив низкою організаційних заходів(наприклад впливом маркетингової політики на пасажирів).

З метою забезпечення ефективної роботи авіакомпанії необхідно:

- здійснювати детальний аналіз кон'юнктури, в якій діє дана авіакомпанія, акцентуючи особливу увагу зовнішнім чинникам;
- оцінювати наявні ресурси;
- здійснювати постановку цілей;
- визначати стратегію діяльності;

- розробляти програми дій для досягнення заданих цілей.

Для ефективного функціонування тарифної політики слід перш за все сформуванню її мету, яка повинна забезпечувати отримання визначених результатів, а саме:

- конкурентоспроможності на ринку повітряних перевезень;
- стабільного розвитку авіакомпанії;
- гнучкості та збалансованості тарифів.

До основних факторів, які чинять вагомий вплив на забезпечення стабільного розвитку авіакомпанії та забезпечення конкурентоспроможності на ринку слід віднести ефективність системи управління, ефективність прогнозування, рівень організації виробничих процесів, рівень та якість обслуговування пасажирів, економічно обгрунтоване коригування маршрутної мережі, зміни структури парку ПС та його технічний стан, рівень авіаційної безпеки та репутацію авіакомпанії на ринку авіаційних перевезень.

Проте, при побудові тарифної політики слід врахувати необхідність забезпечення функціонування її основних властивостей (рис.3).

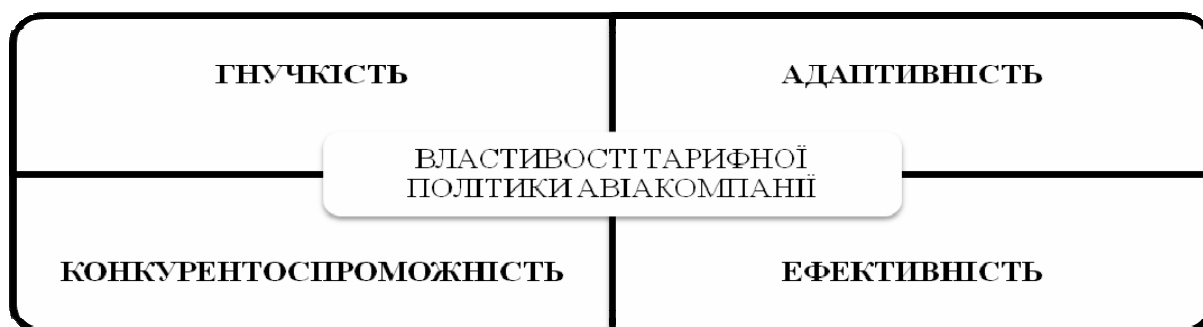

Рис. 3. Основні властивості тарифної політики авіакомпанії

В якості пріоритетної властивості тарифної політики авіакомпанії є властивість швидкої адаптації при виникненні змін різного характеру. Варто зазначити, що ефективна дія всіх властивостей тарифної політики є фактором конкурентної боротьби авіакомпанії. Процеси комерціалізації авіаційного транспорту і, як наслідок, динамічна зміна факторів зовнішнього середовища визначають гостру необхідність застосування властивості адаптації тарифної політики авіакомпанії до нових умов.

ВИСНОВКИ ТА НАПРЯМКИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Економічно ефективний розвиток авіакомпанії забезпечує підвищення рівня її конкурентоспроможності, покращення фінансових показників та забезпечення безпеки польотів. Адже рівень ефективності діяльності визначається по кількісному досягненню авіакомпанією поставлених стратегічних та тактичних цілей. Для реалізації поставлених цілей необхідно сформуванню певну систему критеріїв економічного розвитку даної авіакомпанії (табл.1).

Отже, тарифна політика авіакомпаній формується та реалізується під впливом попиту та пропозиції, конкуренції та кон'юнктури ринку, а її розвиток залежний від ринкових умов та повинен містити наступні принципи:

- раціональний та конструктивний моніторинг існуючої тарифної політики;
- постійне вдосконалення методів та технологій взаємодії з внутрішніми та зовнішніми чинниками тарифної політики;
- формування механізму ефективного функціонування всіх елементів тарифної політики, здатного своєчасно та адекватно реагувати на зміни різного характеру і тим самим зменшувати рівень виявлення негативних наслідків та забезпечувати стабільність діяльності авіакомпанії.

Отже, врахування перелічених принципів потребує обгрунтування методичного підходу до тарифоутворення та розробки на його основі механізму побудови тарифу, що забезпечить ефективне функціонування тарифної політики.

Критерії економічного розвитку авіакомпанії

Критерії	Основні характеристики
Фінансово-економічна спроможність авіакомпанії	- зростання доходів від реалізації авіаційних послуг; - збільшення обсягу залучених інвестицій; - відсутність простроченої заборгованості.
Оновлення парку ПС та тех. бази	- формування сучасного парку ПС з метою забезпечення економічної ефективності польотів; - впровадження лізингу авіаційного обладнання.
Забезпечення безпеки польотів	- відсутність інцидентів та форс-мажорних обставин; - наявність ситуаційних прийомів управління авіакомпанією.
Забезпечення конкурентоспроможності авіакомпанії на ринку	- гнучкість тарифної політики; - впровадження сучасних форм продажу та бронювання квитків; - зростання маршрутної мережі; - зростання обсягу авіаційних послуг.

Література

1. Думанська К.С. Механізм визначення транспортних тарифів як один з аспектів підтримки вітчизняної інфраструктури // Економічний простір.-2010.-№41.С.50-58.
2. Мягких І.М. Проблеми розвитку авіатранспортних підприємств України та шляхи їх подолання // Вісник економіки транспорту і промисловості.-2011.-№34. С.209-212.
3. Ареф'єва О.В. Сучасний стан та ключові загрози для розвитку підприємств авіаційної галузі в

Україні [Електронний ресурс] / О.В. Ареф'єва, А.М. Штангрет // Проблеми системного підходу в економіці. – 2011. – №1. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/PSPE/2011_1/index.html

4. Кулаев Ю.Ф. Экономика гражданской авиации Украины: Моногр.-К.:Феникс. 2004.-667с.

5. Полянская Н.Е. Организация коммерческой работы на воздушном транспорте: Монография. – 2-е изд., перераб. и доп. – К.: НАУ, 2006. – 396 с.

КОНСУЛЬТАЦІЇ

Оподаткування податком на додану вартість постачання програмних продуктів та роялті

Роз'яснення надається відповідно до Узагальнюючої податкової консультації, затвердженої Наказом Міндоходів України від 07.10.13 № 536.

1. Чи оподатковуються податком на додану вартість операцій з постачання програмної продукції?

Пунктом 26¹ підрозділу 2 розділу XX ПКУ для операцій з постачання програмної продукції, тимчасово, з 1 січня 2013 року до 1 січня 2023 року, запроваджено пільговий режим оподаткування податком на додану вартість, згідно з яким звільняються від оподаткування цим податком операції з постачання програмної продукції.

При цьому до програмної продукції відносяться:

- результат комп'ютерного програмування у вигляді операційної системи, системної, прикладної,

розважальної та/або навчальної комп'ютерної програми (їх компонентів), а також у вигляді інтернет-сайтів та/або онлайн-сервісів;

- криптографічні засоби захисту інформації.

Крім того, звільнення від оподаткування податком на додану вартість операцій з постачання програмної продукції не залежить від реєстрації цього платника податку як суб'єкта, який застосовує особливості оподаткування податком на прибуток підприємств суб'єктів індустрії програмної продукції, передбачені пунктом 15 підрозділу 10 розділу XX ПКУ, оскільки застосовується до таких операцій, а не суб'єктів.

Операції із постачання програмної продукції від нерезидента резиденту на митну територію України та від резидента нерезиденту також не оподатковуються податком на додану вартість.

(продовження на стор. 30)